

Experiències

L'experiència del CPNL amb el col·lectiu de xinesos

Autors

Carme Bové,
Noemí Ubach
*Consorci per a la Normalització
Lingüística (coordinació de l'article)*

Paula Ehrenhaus
*Consorci per a la Normalització
Lingüística (Santa Coloma de
Gramenet, Badalona, Sant Adrià
de Besòs)*

Laura Estors
Jordi Font
Blanca Guillén
Marta Jarque
Laia Tutusaus
*Consorci per a la Normalització
Lingüística (Barcelona)*

Elisabet Alenyà
Maria Fradera
Conxita Navarro
*Consorci per a la Normalització
Lingüística (Maresme)*

Laura Corça
*Consorci per a la Normalització
Lingüística (Lleida)*

Dins de la gran diversitat de procedències que mostra la immigració dels darrers anys, el col·lectiu xinès té uns requeriments ben especials ateses les grans diferències culturals, sociològiques i lingüístiques en relació amb la societat d'acollida. L'article repassa l'experiència que el Consorci per a la Normalització Lingüística ha portat a terme específicament amb aquesta comunitat en diversos territoris; en concret: Santa Coloma de Gramenet, Badalona, Sant Adrià de Besòs, Barcelona, Maresme i Lleida.

L'experiència del CPNL amb el col·lectiu de xinesos (Carme Bové i Noemí Ubach)

La procedència de l'alumnat del Consorci per a la Normalització Lingüística s'ha anat diversificant durant aquests darrers anys. S'ha incrementat força l'alumnat procedent de l'Amèrica del sud, del nord d'Àfrica, de l'Europa extracomunitària, etc., i en canvi, ha augmentat més lentament el nombre de l'alumnat procedent de la Xina.

A partir del 2006, els centres de normalització de les poblacions de Catalunya que tenen empadronats més xinesos es van proposar dur a terme actuacions que afavorissin l'apropament d'aquest col·lectiu als cursos de català. Cal esmentar l'esforç que ha suposat per als centres establir aquest contacte amb persones clau del col·lectiu de xinesos i oferir-los la possibilitat d'aprendre el català. Un esforç que s'ha materialitzat, d'una banda, amb la integració a l'equip del centre de la figura del dinamitzador amb coneixements de xinès o mandarí i dels hàbits i costums d'aquest col·lectiu i, de l'altra, amb el disseny d'uns materials d'aprenentatge i de difusió dels cursos que incorporen fragments en mandarí.

El resultat d'aquest esforç ha estat l'increment de l'alumnat. Si en el curs 2005-2006 es van inscriure un total de 243 xinesos als cursos de català del Consorci, en el curs 2006-2007 ja s'hi van inscriure un total de 504 (més del doble) i durant el primer quadrimestre del curs 2007-2008, ja s'hi han inscrit un total de 655.

És per això que en el projecte del Consorci del 2008 es preveu dur a terme més actuacions que afavoreixin l'increment de l'alumnat procedent de la Xina. Una de les actuacions ha estat la constitució d'una comissió de treball amb tècnics dels centres que han treballat més amb el col·lectiu de xinesos, amb l'objectiu de compartir experiències i establir criteris a l'hora de dissenyar materials, definir el perfil i la formació del professorat, dissenyar l'itinerari d'aprenentatges, acordar les estratègies de treball, etc. Una altra actuació ha estat incorporar en els plans de formació del Consorci cursos de formació adreçats al professorat, amb l'objectiu d'aportar informació sobre la procedència, les arrels, la història, la cultura, la llengua d'origen del col·lectiu i també fer una mirada reflexiva de la seva situació a Catalunya. Una altra proposta és un curs de formació inicial de xinès.

Tots considerem fonamental conèixer alguns aspectes socioculturals i lingüístics del grup de persones immigrades per tal de poder dur a terme correctament la nostra tasca com a dinamitzadors o com a docents. La informació de què en aquests moments disposem sobre el col·lectiu de xinesos

prové de l'*Estudi pilot sobre el perfil de la immigració marroquina, equatoriana, romanesa i xinesa instal·lada a Catalunya*, del 2006, realitzat pel Centre d'Estudis d'Opinió (CEOP),¹ i del coneixement que ens han transmès experts coneixedors de la Xina a través de cursos de formació.

En general, el que es desprèn dels estudis sociolingüístics és que el grup de xinesos que viuen a Catalunya és un col·lectiu amb dificultats d'integració i d'apropament a la llengua catalana, però, com podreu comprovar amb la lectura de les experiències dels centres de normalització que us presentem, una vegada han superat el primer contacte, la fidelització dels alumnes als cursos és molt alta i la seva motivació per a l'aprenentatge del català, també. És evident, doncs, que hem de treballar per aconseguir i per facilitar el primer contacte amb persones representatives d'entitats de xinesos, hem d'establir ponts de comunicació amb els xinesos que treballen en negocis propis, ja siguin del sector de la restauració o del comerç o d'altres, perquè vulguin aprendre el català i incorporar-lo en la seva relació amb el món que els envolta.

Segons l'estudi del CEOP, la població xinesa es concentra a Barcelona i a la seva àrea d'influència. Tot i així, les experiències que us presentem són les dels centres de normalització que han treballat més amb aquests col·lectius, que són les del CNL l'Heura (Santa Coloma de Gramenet), el CNL Badalona-Sant Adrià, el CNL Barcelona, el CNL Maresme i el CNL Lleida.

Experiència del CNL l'Heura de Santa Coloma de Gramenet i del CNL Badalona-Sant Adrià (Paula Ehrenhaus)

Experiència del CNL l'Heura

De la comunitat xinesa que ha immigrat a Catalunya recentment, el 28 % d'aquest col·lectiu va arribar a Catalunya el 2004 o posteriorment; el 42 %, del 2000 al 2003, i el 30 %, abans del 2000. A Santa Coloma de Gramenet, al gener del 2007, ja hi havia més de 4.000 xinesos empadronats i aquest nombre va en augment.

Normalment els xinesos es relacionen amb persones del seu mateix origen, cosa que els limita la possibilitat d'emprar el català. El 64 % no entén el català i només el 7,6 % pot parlar-lo. El 54 % pot parlar el castellà i el 10 % no l'entén.²

La llengua xinesa és molt diferent de qualsevol llengua romànica, i això els impedeix de participar en els cursos d'acolliment que organitza el CNL l'Heura destinats a les persones que acaben d'arribar a la nostra ciutat, on sí que hi participen, amb força èxit, persones nouvingudes d'altres cultures. Tots aquests motius van fer que el CNL l'Heura decidís crear una oferta de cursos inicials dissenyats específicament per a xinesos.

De bon començament, es va pensar que, perquè l'experiència tingués èxit, calia que hi col·laborés una persona que servís de mediadora amb la comunitat xinesa, per fer la difusió i matriculació dels alumnes als cursos, i d'una professora, ambdues amb coneixements de mandarí. En primer lloc, es va contractar la mediadora. Aquesta persona ha viscut durant tres anys a la Xina, cosa que li va permetre aprofundir no sols en la llengua, sinó també en els costums d'aquest país.

Contactes amb la comunitat xinesa

Els primers contactes amb la comunitat xinesa de Santa Coloma de Gramenet es van poder establir gràcies a l'ajuda dels mediadors de l'Ajuntament. La tasca de difusió de la mediadora es fa tant als comerços i restaurants xinesos del barri del Fondo, on es concentra gran part de la població xinesa, com a les escoles i els instituts de Santa Coloma, on el nombre d'estudiants xinesos és significatiu. En

1. Centre d'Estudis d'Opinió. Estudi R.357. Juny del 2006.

2. Dades extretes del CEOP 2006.

les visites, la dinamitzadora distribueix un díptic amb diferents arguments sobre la utilitat d'aprendre català, com ara trobar una feina millor, ajudar els fills a treure bones notes, moure's per la ciutat, ser més independent, relacionar-se amb la gent, tenir més clients al negoci, millorar el nivell de vida o integrar-se a Catalunya. Aquesta feina prèvia i, sobretot, el fet que els alumnes comentin entre els seus coneguts l'existència d'aquests cursos fan que s'omplin ràpidament.

Organització i difusió dels cursos

El primer curs per a xinesos va començar al març del 2007 i fins al febrer del 2008 se n'han fet set, amb un total de 145 inscrits. L'oferta formativa és de cursos inicials de 20 o 45 hores, que s'imparteixen dos dies a la setmana, i intensius d'estiu.

Els cursos els imparteix una professora catalana que parla mandarí. Creiem que això és indispensable i ens ho confirma el fet que vénen alumnes de ciutats diverses de Catalunya a aprendre al nostre centre, perquè saben que entendran la professora si necessiten qualsevol aclariment. La mestra coneix en profunditat la cultura xinesa, ja que ha viscut a la Xina durant dos anys i mig, on va treballar com a professora. Per aquest motiu coneix bé el mètode d'ensenyament xinès, basat en un sistema memorístic, i sap que, per tal que l'aprenentatge els resulti més accessible, ha d'adaptar la classe a la seva manera d'aprendre. Els xinesos no solen ser gaire participatius i es prenen les classes bastant seriosament; no acostumen a fer activitats lúdiques, perquè això no encaixa amb el seu concepte d'ensenyament.

Les classes es fan en català i s'utilitza el xinès si és necessari, i els materials que s'han elaborat també contenen traduccions en xinès. El dossier que es fa servir s'anomena *Llengua i entorn* i no sols consisteix en un mètode per aprendre català, sinó que també situa l'alumne a la ciutat on ha vingut a establir-se. A les primeres lliçons es treballa l'alfabet, ja que la majoria el desconeix amb la pronunciació catalana, i s'acaba el curs amb una lliçó sobre com escriure un currículum.

Els cursos han estat molt ben rebuts, ja que els xinesos estan agraïts que algú els pugui ensenyar català i els entengui en el seu idioma. Fora de tota expectativa, les aules s'omplen i hi ha poc abandonament entre l'alumnat, cosa que demostra el veritable desig d'integració dels xinesos i l'interès per aprendre la nostra llengua.

El perfil d'alumne xinès és majoritàriament un home d'entre trenta i cinquanta anys que prové de Zhejiang —una província del sud-est de la Xina que viu de la indústria i l'agricultura—, no comprèn ni el català ni el castellà, tot i que fa temps que és al nostre país, i és treballador del tèxtil, cambrer, botiguer, paleta, mestressa de casa o està a l'atur. Molts han emigrat amb la parella o familiars i treballen en negocis propis. Per això, comparats amb la resta de les nacionalitats, es comporten com un nucli més tancat i amb menys necessitat d'interrelacionar-se amb altres immigrants o amb la població autòctona.

L'objectiu següent que hem d'aconseguir és que els alumnes xinesos continuïn estudiant als cursos generals que ofereix el CNL l'Heura un cop hagin obtingut uns mínims coneixements de la llengua.

Experiència del CNL de Badalona i Sant Adrià

El gran nombre de persones xineses que viuen als municipis de Badalona i Sant Adrià (3.400 al gener del 2007), la nul·la assistència dels xinesos als cursos que s'oferien per a les persones nouvingudes, on sí que hi assistien persones d'altres comunitats, i l'experiència positiva de l'Heura van fer que al Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià es comencés a treballar per a les persones d'aquest col·lectiu.

Primers contactes amb la comunitat

El primer contacte amb el col·lectiu xinès a Badalona fou al maig del 2007, en què el CNL de Badalona i Sant Adrià va signar un conveni amb l'Associació de Dones Xineses a Catalunya i l'Asociación de Centros Comerciales y Culturales Chinos en España, per a la realització de cursos de català destinats a persones immigrades, dins de les actuacions incloses al Pla d'acolliment lingüístic 2007-2008 adreçat a persones xineses. En aquest conveni les associacions xineses es comprometien tant a promoure els cursos entre els seus associats com a ajudar al bon funcionament dels cursos per a xinesos que s'organitzessin com a fruit del conveni. D'altra banda, el CNL es comprometia a proporcionar el professorat necessari per al desenvolupament dels cursos, fer-se càrrec de la coordinació pedagògica, vetllar pel bon funcionament dels cursos i demanar i facilitar la infraestructura i els locals necessaris per al desenvolupament dels cursos.

Organització i difusió dels cursos

Actualment, en els tres cursos que hem realitzat des de l'octubre del 2007 fins al febrer del 2008 al CNL de Badalona i Sant Adrià, hi ha un total de 75 alumnes matriculats i gairebé tots han aconseguit el certificat d'assistència, cosa que demostra el poc abandonament de l'alumnat.

Al principi es feien cursos inicials de 20 hores, però actualment se n'està fent un de més durada (45 hores), ja que es va constatar que, després d'haver estudiat 20 hores, era pràcticament impossible que les persones xineses poguessin integrar-se als cursos generals del centre amb companys majoritàriament de parla castellana (sud-americans) o d'altres llengües d'origen romànic.

La difusió dels cursos es fa a través de la mateixa mediatra del CNL l'Heura i seguint el mateix procediment, és a dir, informant sobre la necessitat d'aprendre català i dels recursos del CNL de Badalona i Sant Adrià. Altres alumnes van arribar al CNL perquè havien llegit la notícia que va cobrir un diari xinès sobre el conveni signat amb aquestes associacions xineses.

La gran majoria de xinesos de Badalona treballen als barris del Gorg i el Remei, en naus industrials dedicades a la venda a l'engròs. Una de les associacions de xinesos establertes en aquesta àrea és l'Associació Principal de Comerciants Majoristes Xinesos (APACOM), amb la qual hem signat un conveni semblant a l'esmentat anteriorment. Aquesta associació s'ha compromès a proporcionar el seu propi local per fer les classes, situat a la mateixa zona on estan els majoristes, cosa que els resulta molt convenient. El curs està previst que s'iniciï al final de febrer i ara, al principi de febrer, gairebé ja no queden places lliures.

Les classes les imparteix la mateixa professora que al CNL l'Heura i utilitza també el dossier *Llengua i entorn*. A Badalona i Sant Adrià, el perfil d'alumne és un treballador que està de cara al públic i entén i parla una mica el castellà, no el català, i és tant home com dona d'entre trenta i cinquanta anys. Per l'interès demostrat per l'alumnat, ens fa l'efecte que aviat podrem passar al segon pas, que consisteix a incrementar el nombre de persones xineses inscrites als nivells bàsic 1 i bàsic 2.

Experiència del CNL de Barcelona (Laura Estors, Jordi Font, Blanca Guillén, Marta Jarque i Laia Tutusaus, amb la col·laboració de Gemma Teixidó)

El primer contacte

El primer contacte amb el col·lectiu xinès va ser amb l'Associació de Dones Xineses, a través de la seva presidenta Shang Mei Wang, amb qui vam signar un conveni per al desenvolupament de cursos d'atenció oral per a comerciants i restauradors de parla xinesa.

Shang Mei Wang ens va informar de les característiques de la diàspora xinesa a Barcelona i ens va posar en contacte amb tres diaris xinesos: *Qiaoshengbao*, *Huaxinbao* i *Ouhuabao*, que ens publiquen gratuïtament la publicitat dels cursos i ens permeten d'arribar a un major nombre de persones d'aquest col·lectiu.

A partir d'aquest moment, la resta de contactes s'han fet al carrer, visitant comerços i restaurants, associacions, punts de trobada i persones representatives dins del col·lectiu de parla xinesa.

En col·lectius com aquest és molt important el concepte de «Guanxi», és a dir, d'aprofitar les coneixences personals: una persona ens porta a una altra, una persona ens porta a una organització. Entre ells, el boca orella funciona molt bé.

La família i la feina

La família i la feina són els dos motius principals a l'hora d'apuntar-se a fer un curs de català.

Els xinesos tenen una iniciativa empresarial sorprenent. Tot xinès somnia ser el seu propi amo o mestressa, encara que hagi de renunciar a coses molt valuoses.

Diu la Yao: «...La meua filla Li té tres mesos. És un tresor... D'aquí a un mes l'hauré d'enviar a la Xina amb l'àvia perquè jo he de treballar i no me'n puc fer càrrec. Només serà per un parell d'anys...»

I són conscients que el que fa possible el comerç són els seus consumidors: xinesos i catalans.

Diu en Wang, que regenta un bar: «Sé que la llengua de Catalunya és el català. Si no parlo català sempre em veuran com un estranger. Ara que he après a cuinar fideuà, paelles i tapes, només em cal aprendre català.»

I un cop ja gaudeixen d'una base econòmica més o menys estable, demanen el reagrupament familiar. Aleshores és quan, amb els fills en edat escolar, s'adonen encara més de la importància d'aprendre'l.

Diu la Xu, propietària d'una fruiteria: «El meu fill em parla i no l'entenc. Per això vull aprendre català. Jo només sé cantar La lluna, la pluna...»

N'hi ha que encara han de formar la seva família, però que ja han decidit que la volen formar aquí. El certificat d'assistència a un curs els ajuda a regularitzar la seva situació.

Diu en Jordi Zhang, comerciant: «Jo em dic Jordi perquè molts catalans es diuen Jordi i jo ja sóc una mica català i els meus fills són catalans. Per això vull aprendre català.»

La nostra oferta formativa

La nostra oferta formativa per a aquest col·lectiu s'adapta a les seves necessitats, tant pel que fa al nivell de coneixement de la llengua, com per la disponibilitat horària i la proximitat de l'aula al lloc de treball (en aquest cas, l'aula és ben a prop del nucli comercial de la zona de Trafalgar, on hem centrat la nostra tasca).

El material

El material ha estat dissenyat tenint en compte, d'una banda, que havíem de trencar la barrera lingüística entre el xinès i el català i, de l'altra, que els alumnes poguessin obtenir una base abans de començar un dels cursos regulars de nivell bàsic i que el poguessin aprofitar en igualtat de condicions que la resta dels alumnes.

Per tant, vol familiaritzar l'alumne amb aquest alfabet nou per a ell i presentar el repertori lèxic i les funcions lingüístiques més bàsiques i més properes al sector laboral en què es desenvolupen.

També hem tingut molt present, i agraïm ara les aportacions que ens han fet Begoña Ruiz i l'Associació Sociocultural La Formiga, que ens proposaven d'ensenyar una nova manera d'aprendre una llengua, des de l'òptica comunicativa —que no correspon a la metodologia a què estan acostumats—, i partint d'un enfocament totalment pràctic, immersit en una realitat d'ús, en què les informacions d'entorn esdevenen molt útils per al desenvolupament de la vida quotidiana.

I hem donat molta importància al disseny i al suport gràfic: fotografies de qualitat fetes expressament per apropar encara una mica més el material de curs als seus destinataris.

En l'elaboració, hi han participat dues TNL, professores del centre, la dinamitzadora per a xinesos i els coordinadors.

El resultat final són tres dossiers de cinc unitats cadascun:

- un d'inicial de 20 hores per a persones de parla xinesa que no coneixen cap llengua romànica,
- un d'inicial de 20 hores per a persones de parla xinesa que treballen al sector del comerç,
- un d'inicial de 20 hores per a persones de parla xinesa que treballen al sector de la restauració.

Com diu la Suguanzhen, alumna de català del curs de comerciants, «els colors del llibre són molt bonics, a més a més, com és en català i en xinès, això ens dóna tranquil·litat. Jo he estudiat llengües en altres llocs de Barcelona i sempre abandonava perquè no entenia res».

En tot aquest procés, ha estat fonamental la feina de la **dinamitzadora**, contractada pel centre. És una persona amb coneixement de la llengua, oral i escrita i la cultura xineses que ha fet les tasques següents:

- Assessorament sociocultural i en l'elaboració del material didàctic específic.
- Difusió. Edició de cartells i fullets informatius bilingües (català, xinès). Ha calgut configurar el teclat per poder escriure utilitzant les grafies xineses.
- Contacte directe i en xinès. La dinamitzadora té un telèfon mòbil al qual s'adrecen totes les persones interessades a fer el curs.
- Dinamització. La dinamitzadora ha fet visites a comerços, restaurants, organitzacions...
- Mediació. La dinamitzadora acompanya el professorat i l'alumnat a l'aula, d'una manera regular, segons les necessitats.

I també ha estat fonamental la qualitat professional de l'**equip de professors**, que han elaborat el material i l'han dut a la pràctica a l'aula, experimentant-lo i fent un treball de millora continuada per obtenir aquests bons resultats.

Una d'elles, fins i tot, s'ha decidit a estudiar la llengua xinesa.

Laura Estors, professora, comenta: «Les anècdotes en són mil! Per exemple, el primer dia ja es van estranyar de com s'escrivia el meu nom, "Laura". És clar, per a ells jo sóc la "Laula". Al cap d'unes setmanes ja identificaven i pronunciaven la vibrant sorda i la sonora.

»El que és genial és veure'ls improvisar diàlegs d'una manera autònoma i espontània. Són uns aprenents excepcionals i amb una gran capacitat per posar en pràctica tot el que aprenen a l'aula. Quan penso en els meus alumnes penso en la il·lusió, la motivació i l'entusiasme que mostren per conèixer la cultura que els acull.

»L'altre dia, una alumna del curs de restauració m'explicava, encantada, que un client li va demanar "un café con leche" i ella li va respondre: "Perfecte! Amb la llet freda o calenta". El client va quedar bocabadat i li va donar l'enhorabona pel bon català que parlava.»

Aquesta és la millor recompensa que pot tenir un docent, adonar-se que els seus alumnes aprenen, que volen continuar aprenent i que en treuen un profit educatiu, professional, personal i social.

I hi afegeix Laia Tutusaus, professora: «Fins fa ben poc, podia comptar amb els dits d'una mà els alumnes de parla xinesa als cursos generals que he impartit; la possibilitat de fer aquests cursos m'ha obert les portes a un món del tot desconegut per a mi. La majoria dels alumnes només parlen xinès, però de seguida s'han adaptat al nou sistema d'ensenyament-aprenentatge que els hem proposat, encara que de vegades s'han resistit a abandonar certes estratègies i procediments propis del sistema d'ensenyament xinès, com són les repeticions a cor i la memorització. Malgrat tot, han après uns procediments, i han creat una actitud molt positiva envers el català, però sobretot han après una llengua, en el sentit més pràctic, i en alguns casos de manera sorprenent pel seu volum, però, sobretot, per la seva qualitat.»

Després d'aquesta primera experiència, iniciada el mes de setembre del 2007, amb quatre cursos, 83 inscrits i tres dossiers específics editats, estem a punt per ampliar la nostra oferta i organitzar

cursos a tot Barcelona, amb una franja horària que comprendrà matí, tarda i vespre/nit, i per a la qual hem incorporat una tercera professora.

L'experiència del CNL del Maresme (Elisabet Alenyà, Maria Fradera)

El CNL del Maresme col·labora amb l'Ajuntament de Mataró fent els cursos d'acolliment lingüístic que formen part del circuit d'acollida de la ciutat. És a través d'aquest circuit que vam començar a rebre alumnat d'origen xinès. Tot i que fins al gener del 2007 van ser pocs, no arribaven a la desena, ja vam tenir temps de detectar algunes característiques exclusives de l'ensenyament i aprenentatge amb alumnat xinès.

A partir del gener del 2007, moment en què vam oferir cursos dissenyats i dirigits a aquest col·lectiu, la demanda es va incrementar de seguida. Fins aquell moment, ens explicava la mediadora xinesa, sabien que era interessant i útil fer aquest curs —perquè un cop acabat tot el circuit d'acollida se'ls lliura un diploma que els pot ajudar a aconseguir l'informe d'arrelament—, però la dificultat que els representava era tanta, que preferien deixar-ho estar o buscar altres vies per regularitzar la seva situació.

Els cursos inclosos en el circuit d'acollida corresponen al curs Inicial 1, de 20 hores de durada. Després d'aquests cursos, hem fet en una ocasió un curs Inicial 2, de 20 hores més, que va acabar al desembre passat, amb la intenció de preparar els alumnes per poder fer un curs Bàsic 1.

Pel que fa a la metodologia, vam començar tenint en compte el mètode *Ensenyar català i castellà a persones d'origen xinès*, creat per l'associació sociocultural La Formiga. A aquest mètode, que s'ocupa gairebé només de la pronunciació i el reconeixement de les grafies, hi hem afegit altres continguts: saber respondre preguntes sobre dades personals i reconèixer aspectes gramaticals del català molt diferents dels del xinès (flexió, conjugació i ús dels articles). Tractar explícitament la pronunciació ens va semblar imprescindible després d'haver vist alumnes que, tot i avançar molt satisfactòriament en els continguts, fracassaven en la comunicació a causa de la pronunciació.

El professorat té coneixements de les diferències més significatives entre el català i el xinès —gràcies a la lectura de material com *Llengua, immigració i ensenyament del català*, publicacions que expliquen la gramàtica espanyola als aprenents d'origen xinès, converses amb persones catalanes que han après xinès, valoració d'aspectes culturals—, però no pot comunicar-se amb fluïdesa amb els alumnes. No ho considerem pas una mancança que tenim, sinó que és una decisió que forma part de la manera com ens hem plantejat aquests cursos: creiem necessari que el professorat es pugui posar en el lloc dels alumnes, per tant, s'ha de poder fer càrrec de les dificultats que es plantegen en els aprenents, però ens semblava poc realista pretendre tenir fàcilment i amb regularitat professors que sàpiguen prou català per ensenyar-lo i prou xinès per comunicar-s'hi. En els casos en què necessitem transmetre informacions que van més enllà dels continguts del curs, demanem a la mediadora xinesa de l'Ajuntament que vingui a classe o que faci un document per escrit.

Hem elaborat material visual per treballar a classe la pronunciació de manera graduada. Són imatges d'objectes diversos amb el nom en minúscula i en majúscula a sota per dictar als alumnes paraules que han d'escriure o perquè els alumnes les llegeixin i pronuncïin. D'aquesta manera practiquem sons progressivament més complexos (els que no varien mai primer, després els que varien segons la vocal que els acompanya, etc.). Hem elaborat materials escrits que comparen aspectes del català i del xinès. Per exemple, per entendre el concepte de la conjugació, de la flexió o de l'ús dels articles.

Creiem que hem fet un pas endavant, però que encara ens en queden molts per fer. Hem aconseguit que al cap de 20 hores de curs millori la pronunciació dels alumnes, que sàpiguen identificar algunes preguntes sobre les seves dades personals i respondre-les amb correcció i que no s'estranyin davant de fenòmens que no existeixen en la seva llengua. Aconseguir la continuïtat dels alumnes d'acolliment lingüístic sempre és complicat, perquè la seva situació personal sovint no

els ho permet. Sigui com sigui, creiem que hem de continuar dissenyant els cursos d'acord amb les necessitats i possibilitats de l'alumnat, sempre tenint en compte el poc temps que poden dedicar a l'estudi i la importància d'oferir eines per al procés d'enculturació.

Una primera experiència formativa del CNL de Lleida

(Laura Corçà i Conxita Navarro)

Arran d'una anàlisi de les necessitats formatives de les persones estrangeres establertes a la Portella —el 30 % de la població—, un poble petit del Segrià de 616 habitants, que havíem encetat a petició de l'Ajuntament i d'una empresa que donava feina a la majoria de persones nouvingudes, vam organitzar uns cursos de català de nivell inicial i bàsic i vam aconseguir que l'empresa privada, la corporació local i l'escola treballessin plegades amb el Centre de Normalització Lingüística de Lleida (Servei Comarcal de Català del Segrià).

A partir d'aquesta anàlisi prèvia, es van organitzar tres cursos de català, dos d'adreçats al col·lectiu xinès i un altre, a la resta d'estrangers de l'empresa. La decisió es va prendre atenent a raons de tipus acadèmic, com ara els coneixements previs d'alguna llengua romànica i les característiques pròpies de l'alumnat, i d'altres de tipus pràctic, com ara els torns i l'organització de la feina.

Per planificar els cursos es va visitar l'empresa per veure *in situ* les feines que feia el personal. Des de l'empresa es van donar totes les facilitats per conèixer l'entorn laboral, els horaris, els torns, les feines específiques i també quin nivell de llengua necessitava el personal per poder dur a terme la feina. Els coneixements necessaris havien de permetre que s'entenguessin les ordres, que es poguessin redactar notes breus, comunicats d'incidències en els torns, etc. A més a més, es promovia que el català fos la llengua de comunicació entre els treballadors i les treballadores de procedències diverses.

Atès que no es tenia experiència prèvia en la formació del col·lectiu xinès, es va buscar professorat amb un perfil específic. Per atendre l'alumnat, que era molt heterogeni, es va contractar una professora amb coneixements de mandarí que havia estat dos anys a la Xina, que coneixia els costums i la llengua i que tenia recursos comunicatius i capacitat empàtica.

L'oferta formativa al col·lectiu xinès va constar de dos cursos consecutius de 20 hores. L'alumnat era força heterogeni amb relació a la formació, ja que alguns procedien de l'àmbit rural i tenien mancances en la pròpia llengua; en canvi, d'altres, amb més formació, tenien també més coneixements de llengua catalana. Tot plegat va exigir que la professora plantegés un ensenyament a mida. El nombre d'alumnes ho va permetre. Així, mentre algunes persones podien mantenir converses senzilles, d'altres havien d'aprendre el lèxic més comú o l'específic de la feina seleccionat prèviament. El mètode barrejava la repetició d'estructures molt bàsiques —amb traduccions al mandarí— amb propostes més comunicatives per als alumnes amb més possibilitats.

Els materials que es van fer servir eren extrets de la realitat: fullets, pòsters, vocabulari en imatges i, sobretot, els productes que envasaven diàriament al lloc de treball i les eines i la maquinària que s'hi utilitzava. A més a més, es van dur a terme activitats complementàries per implementar la formació de l'aula amb la participació en l'entorn sociocultural del poble i aconseguir, així, una experiència formativa més transversal. L'alumnat que tenia un nivell de llengua oral suficient es va apuntar al programa *Voluntaris per la llengua*; alguns alumnes van participar en l'exposició *Les llengües a Catalunya* de la professora Carme Junyent, i l'escola va convidar la Queta a la trobada de la ZER del Segrià, que va tenir lloc a la Portella.

Des del CNL, la valoració d'aquesta experiència és positiva. Per primer cop s'aconseguia posar d'acord en una iniciativa formativa per a un col·lectiu específic de persones nouvingudes el món de l'empresa, l'escola, l'Ajuntament i el veïnat. L'alumnat també en va fer una valoració positiva, sobretot perquè, a més de l'experiència formativa, va poder participar en altres activitats.

Va ser fonamental comptar amb la implicació directa de l'empresa, que va facilitar que els treballadors poguessin anar al curs; que l'Ajuntament s'hi implicés facilitant les infraestructures necessàries per poder impartir les classes amb comoditat, i sobretot que les persones que assistien a classe tinguessin reconeixement de l'esforç personal per part de les institucions i de l'empresa. Des del CNL se'n va tenir especial cura i es van organitzar actes d'inauguració i cloenda de curs, constitució de parelles, etc. Els mitjans de comunicació es van fer ressò de l'experiència de la Portella i en van subratllar la importància.

I també va ser molt positiva la col·laboració de l'escola, que tenia l'experiència pròpia d'haver integrat amb èxit l'alumnat d'origen xinès, perquè va implicar-se en l'organització dels cursos tot informant-ne els pares i les mares. Es compartia la necessitat de donar les eines necessàries per a la comunicació diària i contribuir, així, a la integració i la cohesió social. Per al CNL era interessant, a més, sensibilitzar la comunitat educativa sobre la importància de la diversitat lingüística en l'entorn del poble per la riquesa que hi aportava.

La integració de les persones de fora amb fills a l'escola i amb necessitats reals de poder-se entendre amb la població d'acollida amb la qual interactuaven, tant a la feina com a l'escola i al carrer, van ser factors clau perquè es pogués oferir una formació lingüística que ajudés a la cohesió social i en la qual hi hagués implicació dels diferents agents socials.

Conclusions (Carme Bové i Noemí Ubach)

Per acabar, volem ressaltar uns quants aspectes clau de les diverses experiències:

- És fonamental poder fer el primer contacte amb el col·lectiu de xinesos en xinès o mandarí, i per això ens cal una figura que estableixi les primeres trobades en la seva llengua, que els pugui oferir cursos a mida i que els pugui argumentar la importància d'aprendre català. Aquesta figura ha comportat la incorporació d'una persona a l'equip del centre que du a terme tasques de dinamització, que pot adreçar-se a les entitats de xinesos sense dificultats idiomàtiques i presentar-los l'oferta de cursos, que pot adreçar-se a l'aula i explicar o resoldre algun dubte, etc. Els centres de normalització que no han incorporat aquesta figura és perquè han pogut fer aquests primers contactes mitjançant una persona mediatra de l'ajuntament, que també té coneixements de mandarí.
- El fet de treballar amb els ajuntaments i de formar part de les actuacions d'acolliment de la ciutat facilita els primers contactes amb els col·lectius de xinesos.
- Com que hem detectat les dificultats dels xinesos per iniciar el seu aprenentatge en el marc de l'oferta general del Consorci, s'ha dissenyat una oferta formativa específica per a ells de nivell inicial o *Llengua i entorn*. L'objectiu, però, és que a partir d'aquest nivell es puguin incorporar sense dificultats a l'oferta dels cursos generals.
- Hem vist que el fet de conèixer el mandarí facilitava la comunicació del professorat amb l'alumnat, però que no era imprescindible. En tot cas, el que sí que és imprescindible és que el professorat conegui les diferències entre el català i el xinès.
- Pel que fa a l'enfocament i a la metodologia dels cursos, hem tingut en compte l'experiència de l'Associació Sociocultural La Formiga, hem treballat aspectes molt pràctics de pronunciació i de vocabulari i hem tingut en compte l'entorn immediat i la vida quotidiana.
- Valorem molt positivament el baix abandonament dels alumnes d'aquesta oferta específica i la il·lusió que mostren per a l'aprenentatge del català.

Els materials que els centres de normalització han elaborat per poder establir el primer contacte o per fer els cursos de nivell inicial són els següents:

Taula 1. **Materials**

Materials de difusió i de dinamització	Materials d'aprenentatge
<ul style="list-style-type: none"> • Un díptic per oferir els cursos, amb fragments en català i en mandarí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dossier de nivell inicial <i>Llengua i entorn</i>, elaborat pel CNL l'Heura.
<ul style="list-style-type: none"> • Presentació dels cursos adreçada a les entitats de xinesos, en format PPT. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dossier de nivell inicial, elaborat pel CNL Barcelona.
<ul style="list-style-type: none"> • La població xinesa a Catalunya i dades dels alumnes xinesos al CPNL, en format ppt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dossier de nivell inicial, específic per a alumnes xinesos del sector del comerç, elaborat pel CNL Barcelona.
<ul style="list-style-type: none"> • Acolliment de la població xinesa a Santa Coloma de Gramenet, en format PPT. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dossier de nivell inicial, específic per a alumnes xinesos del sector de la restauració, elaborat pel CNL Barcelona.
<ul style="list-style-type: none"> • Dossier de nivell inicial <i>Llengua i entorn</i>, elaborat pel CNL l'Heura. 	<ul style="list-style-type: none"> • Materials de nivell inicial, elaborats pel CNL Maresme.

També disposem dels materials que han elaborat altres entitats i que ens poden ser útils a l'aula, com ara:

—*Viure a Catalunya. Comencem a parlar*, Secretaria de Política Lingüística. Versió per a xinesos. 2008.

—*El llibre de la Nur*, versió en català-xinès. Montserrat Torres, Ahmad Alkuwaifi. Col·lecció «Educar en la diversitat». Associació Sociocultural Punt d'Intercanvi. A la pàgina <http://www.puntintercanvi.org/> (Projectes | Educar en la diversitat), es pot descarregar la guia didàctica.

— *El món de la Dúnia*, versió en llengües asiàtiques. Montserrat Torres, Ahmad Alkuwaifi. Associació Sociocultural Punt d'Intercanvi. Col·lecció «Educar en la diversitat». Material plurilingüe. Versió en català-llengües asiàtiques: xinès, tagal, urdu, bengalí i hindi. A la pàgina <http://www.puntintercanvi.org/> es pot accedir als arxius d'àudio.

—*Diccionari català-xinès*, Montserrat Torres, Ahmad Alkuwaifi. Col·lecció «Educar en la diversitat». Associació Sociocultural Punt d'Intercanvi i Departament d'Educació. http://www.edu365.cat/agora/dic/catala_xines/.

—*El xinès, llengua, immigració i ensenyament del català. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del xinès*. Lluïsa Gràcia. Generalitat de Catalunya.

Per acabar, uns quants llocs web que poden ser d'interès i en què podeu trobar informació i recursos per aprendre xinès:

- <http://www.xtec.cat/lic/>
- <http://www.casaasia.es/>
- <http://www.mandarintools.com/>
- <http://www.chinese-outpost.com/default.asp>
- <http://www.chino-china.com/metodo>
- <http://www.csulb.edu/~txie/online.htm>
- <http://pinyin.info/index.html>